

Forhandlinger

ved Lolland-Falsters Forstmandsforenings Møde
den 1. Maj 1872.

Forhandlingerne begynde med Spørgsmaalet:

1) Vilde det ikke være rigtigt, om man paa de forffjellige Skovdistrikter i hver enkelt Egn stræbte efter en større Overensstemmelse i forffjellige Retninger f. Ex. med Hensyn til Auktionskonditioner, Arbejdsafforder, Brændesanktere m. m.?

Skovrider Schleppegrell. I de Tilfælde, hvor nye og gavnlige Reformer for den Enkelte ere vanskelige at gennemføre, hvad enten dette er begrundet i den Modstand, som disse møde, eller i de Tab, som de kunde fremfalde, er det naturligt, at man søger at slutte sig sammen med Andre, saafremt man da derved kan formindste Vandffeligheberne ved deres Gjennemførelse. Og Følelsen af, at netop saadanne Tilfælde ere tilstede i vort Skovbrug, har foranlediget mig til at fremkomme med ovennævnte Spørgsmaal.

1) Allerførst skal jeg henlede Opmærksomheden paa den for Skoven store Uffik, at Skoveffekternes Hjemffovning de fleste Steder foregaaer fra Vinterens Begyndelse til endog langt hen i Efteraaret. Det er naturligvis hovedffagelig den unge Oyvært, der lider ved Transporten, naar denne foregaaer, efterat Planternes Livsvirksomhed er begyndt, men ogsaa ældre Træer kunde ved Paakjørsel tage større Skade om Sommeren end om Vinteren. Hjemffovning i Løvspringtiden er vel endog den farligste, men heldigvis er den paa den Tid sjelden stor, fordi Landmanden da er besffjefstiget med sine Foraarsarbejder. Jeg vilde anse det for heldigt, om det blev bestemt, at Hjemffovningen ffulde være tilendebragt inden 1. Maj, og det, der ikke var bortfført inden den Dag, ffulde forblive liggende i Skoven

indtil 1. Septbr. Ved en sliq Bestemmelse vilde det Meste komme ud inden Maj; thi Brændet vilde ved dets Henliggen i Skoven altid tabe noget i Værdi. For at imødefomme Kjøberne kunde man til Gjengjeld tillade flere Skovdage i den nærmeste Tid, efterat Salget har fundet Sted. En saadan Bestemmelse vilde neppe kunne skade Auktionerne, saafremt den blev vedtaget og gennemført paa alle Distrikter.

2) Det forekommer mig dernæst ønskeligt, om man paa de Steder, hvor der endnu gives Kredit (som oftest til Mikkelsdag) vilde affasse denne, og det navnlig af Hensyn til de Ubemidlede; thi netop fordi den for disse er saa fristende, bliver den farlig for dem og bidrager ofte til yverligere at vanskeliggjøre deres Stilling. Den Fordel, som Krediten yder Sælgeren er vistnok ogsaa tvivlsom; thi samtidig med at den forøger Auktionsbeløbene, forøger den sikkert ogsaa Antallet af de uvederheftige Kjøbere.

3) Jeg skal nu berøre et 3die Punkt, nemlig Arbejdsaffordernes Størrelse. Der har i længere Tid været en efter min Formening uheldig Kæppestrid, der gif ud paa, hvem der kunde opnaa de laveste Affordr, hvem der kunde faa Folk til at arbejde for den ringeste Løn. Ihvorvel ingen Forstmand kan være blind for, at det ikke mindst i Skovbruget er en Nødvendighed at vise Økonomi i alle Retninger og navnlig ved enhver Udgift, saa er det dog neppe rigtigt at tvinge Arbejdspriserne saa langt ned, at de, hvad flere Steder er Tilfældet, ere under det, som maa ansees for nødvendigt, for at en Arbejdsmand, som kan og vil arbejde, kan ernære sig og sin Familie. Kunde man opnaa en fælles Udtalelse for, hvad der maa ansees for at være en passende og anstændig Arbejdsafford for de forskjellige Arbejder i Skoven, vilde der vistnok allerede derved være vundet en Del. Jeg ha medbragt et Skema over Arbejdspriserne paa Grevsfabet Knuthenborg, om hvilket jeg troer, jeg tør sige, at selv om det rette Forhold i Afforderne maaste ikke er truffet paa alle Steder, det dog vil vise, at Priserne her staa i et langt bedre Forhold til Arbejdernes Livsforhold end mange andre Steder.

4) Jeg kommer derefter til at omtale en Ufsik, der er almindelig paa de fleste Skovdistrikter, og som blandt de Fleste af de Ubemidlede opfattes som en Ret, der fra gammel Tid maa tilkomme dem, nemlig Brændesankningen. Ved en overfladisk Betragtning kunde det synes underligt, om Noget for Alvor kunde ønske Brændesankningen affattet, da de nedfaldne Grene ikke benyttes af Gjeren, men derimod kunde være de Fattige til en god Hjælp. Sagen er imidlertid den, hvad ogsaa enhver

Forstmand veed, at de fra Træerne nedfaldne Grene lige saa fuldt som Bladene ere en for Skoven uundværlig Gjødning, som lige saa lidt tør berøves denne, som Landmandens Møddinger tør berøves Agerjorden, medmindre man da vil afsætte sig for en betydelig Forringelse af Jordbundens Produktionsevne. Ifølge Undersøgelser, som ere foretagne blandt Andre af Dr. Bonhaufen i Bonn, indeholder 1 Rbfd. Grene 3 à 4 Gange saa megen Afte som en Rbfd. Ved, og selvsølgelig ogsaa omtrent 3 à 4 Gange saa mange plantenerende, uorganiske Bestanddele, saasom Kalk, Kali, Natron, Fosforsyre, Svovlsyre og lignende Stoffer. Den Nytte, som de nedfaldne Grene udøve paa Jorden, er imidlertid ikke alene en direkte, men ogsaa en indirekte, idet de hjælpe til at holde paa Løvet, som Vinden uden disse lettere vilde kunne bortføre. Brændesankningen giver endvidere Anledning til anden Uorden, idet Erfaringen viser, at Tilløbelsen hyppig misbruges paa en saadan Maade, at endog Grene, saavel de friske som de tørre, rives med dertil indrettede Brændekroge ned af selve Træerne. At forhindre denne Brændesanken er imidlertid en vanskelig Sag, men hvor vanskelig den end er, saa troer jeg dog, at den vilde være lettere at faa gennemført, naar der fremkom en almindelig Udtalelse om det Rigtige i at forbyde den; thi en almindelig og motiveret Udtalelse i denne Retning vilde maasse kunne formindste den Mødsstand, man møder, naar den Slags Forseelser, hvad der desto værre er nødvendig for deres Affjælling, behandles som almindelig Skovtyveri. Jeg troer ogsaa, det vilde være i Skovejernes Interesse, om de hvert Aa bortgav til de Fattige et større Kvantum Brændsel, fremfor at tillade den uheldige Brændesanken.

5) Sluttelig skal jeg endnu kun henlede Forsamlingens Opmærksomhed paa, om det ikke vilde være heldigt, at der, hvor 2 Distrikter støde umiddelbart op til hinanden, ikke foretoges større Skovninger i de nærmest iggende Skovstrækninger, førend man først haade underrettet Naboskovriideren derom. Man vilde nemlig herved ofte kunne undgaa et Tab, som fremkaldes ved, at der paa et enkelt Sted bringes et for stort Kvantum paa Markedet.

Forstinspektør Røck erklærer sig enig med Indlederen.

Jægermester Friderichsen. Da det foreliggende Spørgsmaal har særlig Interesse for Skovejerne, maa jeg beklage, at jeg er den eneste af disse, som i Dag har givet Møde. Jeg har forsøgt at affjælle Kredit ved Skovauktionerne, men da jeg ikke kunde opnaa Enighed med mine nærmeste Naboer, fordi de befrygtede, at dens Affjælling vilde vanskeliggjøre Affætningen af

de mindre værdifulde Effekter, maatte jeg opgive Forsøget. Jeg vil imidlertid med Glæde optage det paany, og jeg vil anse det for meget heldigt, hvis man da samtidig kunde opnaa Enighed om, at Brændet skal være betalt og afhentet inden 6 Uger fra Hammerlaget.

Skovrider N. Schrøder. Krediten hjælper til, at den Fattige lettere kan faa Skovet i rette Tid. Skal det Kjøbte betales, før det hentes, kan det let ske, at de, der have Besvær saavel ved at skaffe Penge som Skovvogne, nødes til at lade meget forblive liggende i Skovene. I Maanederne September og Oktober har Skovningen stor Betydning for de sige Skove.

Fridrichsen. Affattes Krediten ved alle Skovauktioner, vil det blive til Fordel for Alle og ikke mindst for den fattige Kjøber. Det viser sig jo, at Forbrugsforeningerne virke heldigt netop ved Indførelsen af kontant Betaling, medens Høsterne virke ødelæggende ved Krediten. Jo fattigere en Mand er, desto farligere er Fristelsen ved den lange Auktionskredit. Fordringen om den tidlige Hjemskovning af Brændet vil kun i Begyndelsen fremkalde Vanstieligheder, som hurtigt vilde ophøre, naar man blot fastholder, at det skal være saaledes. Kun under særegne vausselige Skovningsforhold vil det være nødvendigt at lempe sig noget med Skovningstiden.

Skovrider Wegge. I Tidrummet fra 1ste Maj til 1ste Oktbr. hør der ikke tilsees nogenstomhelst Skovning.

Rod. En saadan Regel kan ikke fastsættes; thi det vil da være umuligt at afholde Sommerauktioner. Kun i Besaaingshugster er det nødvendigt at holde sig til Skovning i Vintermaanederne, mange andre Steder vil Sommerklovning slet ikke gjøre Skade, ja vil endog være at foretrække for Skovning i en Vinter som den nærværende, i hvilken Skovbunden er aldeles opblødt.

Skovrider Bornebusch. Sommerauktioner ere efter min Erfaring uhensigtsmæssige. I mit Distrikt har afbarket Egeudhug hidtil været solgt ved Saadanne, men ved iaar at lade det ligge til en Vinterauktion, har jeg opnaaet dobbelt saa høje Priser som ved Sommerauktionerne. Hvad Sommerklovningen angaaer, da er denne skadelig endog i en Stangskov, fordi Barken er saa løs, at den maa lide ved enhver Paakørsel.

Skovrider Clement. Det er ikke heldigt at sælge Brænde, naar Bierne sværme. Hvor en Mængde gamle Ege skulle sælges paa Roden ved Auktion, kan Kredit ikke undværes; thi ingen Skibstømmerhandler vilde kjøbe større Partier, naar de skulle betale 6 Uger efter Hammerlaget.

Skovrider Dvade. Jeg har i mit Distrikt faaet gennemført, at Skovningstiden slutter den 1. April, hvilken Termin kun undtagelsesvis forlænges til 1. Maj, naar Forholdene forlange det. Hvad der henligger i Bevoeringen efter denne Tid bliver kjørt ud til Vejene for Rjøberens Regning.

Skovrider Hansen-Thoreby anseer navnlig al Skovning i April for meget skadelig for Skoven.

Schleppegrell. Jeg vil gjerne have Affkaffelsen af Kredit ved Skovauktionerne slaaet fast, for at man kan undgaa en Konkurrence, som i dette Tilfælde forekommer mig uheldig, og hvad Skovningstiden angaaer, da kunde jeg ønske denne indskrænket ogsaa af Hensyn til Skovbetjentenes Tid, der med Fordel kunde anvendes til en Mængde andre Arbejder end netop Udlivering af Skoveffekter. Ved i en længere Tid af Aaret at kunne benytte Skovbetjentene til Kultur- og Skovforbedringsarbejder, maatte man kunne spare ialtsald noget med Hensyn til disse Lønninger.

Efterat Røed derpaa havde fremlagt de Auktionskonditioner, der bruges ved Baroniet Guldborglands Skove, og det var oplyst, at saavel i disse som i Grevskaberne Hardenbergs, Knuthenborgs og Christiansholms, Baroniet Juellinges, Godserne Fuglsangs og Durupgaards Skove m. fl. St. ikke gaves Kredit, vedtog Forsamlingen enstemmig at arbejde for Opnaaelsen af selvstændig Affkaffelse af Middeldags Krediten ved Skovauktionerne her i Stiftet, samt tillige for Nægtelsen af al Skovning i Tidsrummet fra 1. Maj til 1. September.

For at opnaa Ensartethed i Arbejdsafforderne foreslog Bornebusch, at Foreningens Medlemmer ved hvert fremtidigt Møde skulle oplyse om, hvad der betales for de almindelige Arbejder paa de forskellige Distrikter, og at disse Oplysninger offentligjordes sammen med Forhandlingerne. Efterat Røed dernæst havde meddelt et nyt Reglement for Afforderne i Guldborglands Skove, i hvilke Arbejdslønnen var bleven betydelig forhøjet, vedtoges det paa Forslag af Friderichsen at gjøre dette Spørgsmaal til Gjenstand for Forhandling paa næste Møde, og forinden at indhente Oplysninger om Affordernes Størrelse paa de forskellige Skovdistrikter. Til at samle de nødvendige Oplysninger og forelægge Sagen nedfattes der et Udvalg bestaaende af Sægermester Friderichsen og Skovriderne Bornebusch og E. Schrøder, til hvem Foreningens Medlemmer anmodes om at indsende nøjagtige Meddelelser om Størrelsen af de forskellige Arbejdsafforder.

Dernæst med Hensyn til den i høj Grad uheldige Brænde-

santen, da sluttede samtlige Tilstebeværende sig til Indleberens Udtalelser.

2) Bør man behandle større Afkeplantninger som Rodskud, eller skal man lade dem opvære til Højfkov?

Stovrider Bjørn. Naar jeg fremkommer med dette Spørgsmaal, da er det, fordi der i Etatsraad Tesdorpf's Skove er foretaget betydelige Afkeplantninger, som ere behandlede dels som Lavskov, dels som Højfkov. Alle gamle Ellemoser ere ryddede, afgravede og beplantede med Aff foruden flere mindre og større Sletter. De større Moser og Sletter ere behandlede som Rodskud, de mindre derimod som Højfkov, og disse sidste skulle behandles sammen med den omgivende Bøgeskov. Da der intet andet Sted her i Stiftet, saavidt mig bekjendt, er foretaget saa betydelige Afkeplantninger som her, skal jeg tillade mig at give Dem følgende Oplysninger.

Siden 1850 er der alene paa mit Distrikt plantet ialt 90,000 Aff, hvoraf ca. 8000 i en Gjerdsfalkov og Resten omkring i Moser i Bøgeskovene. Saagodt som alle Planterne ere benyttede i 4 Aars Alderen og have havt en Højde af 2 til 3 Alen. Et Par smaa Moser ere beplantede i 2 og 2 Alens Afstand og Resten i noget større Afstande. I Gjerdsfalkoven, der er inddelt i 12 Hugster, og hvor Udbytten alene anvendes som Mejeribrændsel, anseer jeg Affen paa sin Plads som Rodskud, men hvor der ikke saaledes som her er særlig Brug for den som Brændsel, bør den efter min Formening opvære som Højfkovstræ, da den som saadan, efter de Erfaringer jeg har gjort, giver den største Indtægt, og det er dog Hovedsagen. Saar har jeg for 3die Gang gennemhugget nogle mindre Plantninger fra 1853—55. De borthuggede Stammer maalte i Brysthøjde 2—4" og havde en Længde af 12—16 Alen. Bunkerne, der bestode af disse Træer, bleve betalte fuldt saa højt som Bøgeudhug af samme Størrelse, og naar de samme Plantninger atter skulle gennemhugges, vil der være Udskilligt tjenligt som smaat Gavntæ. Vi solgte saaledes forleden Dag ved Auktion en Del Affgavntæ paa 10—18" Lykkelse og opnaaede herfor en Gjennemsnitspris af 33 $\frac{1}{2}$ pr. Rbd., medens vi for Bøgegavntæ kun opnaaede 32 $\frac{1}{2}$ pr. Rbd. Naar vore Moser blot ere godt afgravede, thi sur Bund under Affen ikke, voxer den paa disse Steder langt stærkere end Bøgen paa den gode Jord, og den maa altsaa paa ligestort Areal give et større Udbytte end Sidstnævnte.

I en Afkeplantning, der er foretagen med 4 Aars Planter i Efteraaret 1850 ere de største Træer i Brysthøjde 6—8" i

Gjennemsnit og have en Højde af 20—23 Alen. I Aarene 1853—55 foretog jeg Beplantningen af en Mængde smaa Moser, og Afsene ere her i Brysthøjde 5—7" og have en Højde af 16—18 Alen. I flere af disse smaa Moser har Saltvandet staaet flere Gange om Aaret indtil 1 Alen op paa Stammerne.

En Plantning fra 1858 paa mager stenet Grund, udfat for Højvande, staaer betydelig tilbage i Væxt, hvad jeg nærmest tilskriver den Omstændighed, at Jorden var meget tør, da Plantningen foretoges, og at Højvandet kom ind over Terrainet, før denne endnu var fuldenbt; dersom Jorden havde været mere gennemtrukket af Ferskvand da Saltvandet første Gang kom ind over Plantningen, vilde dette neppe have gjort væsentlig Skade.

To Plantninger, der ere udførte i 1868 og 1869, staa ligeledes betydelig tilbage, men her er Grunden den, at de benyttede Planter ikke vare gode; de vare nemlig oprukne i en for længe benyttet Planteskole, og manglede Trævlerødder, samt vare 5 istedetfor 4 Aar gamle.

Det er min Mening, at Afsen i Reglen bør opvoxe til Højstov og kun i enkelte Tilfælde behandles som Lavstov, men jeg vil nu bede de Herrer om at udtale dem nærmere om dette Spørgsmaal.

Friiderichsen spørger Indlederen, om Afsens Væxt ikke fremmes ved Rodstøvningen, samt om det er nødvendigt at bruge skolede Planter?

Bjørn. Vil Afsen ikke trives, bør den stævnes; thi derved befordres Rodudviklingen og samtidig Træets Væxt. Man bør ubetinget benytte skolede Planter. Man kan tage dem i 1 Aars Alderen i Stoven, udprikle dem i Planteskolen og benytte dem i 3 Aars Alderen.

Schlepppegrell udtaler sig for Afsens Betydning som Savntræ og erklærer, at den hører til de Træarter, som man bør fremelske i langt større Udstrækning end hidtil. Den bør ubetinget benyttes som Højstovstræ og altid i Blanding med andre Træarter. Som ren Bevogning vil den sjældent ret trives; thi da den er et stærkt lysgivende Træ, forringer den i høj Grad Fordbunden. I Moserne vil den med Fordel kunne blandes med Ellen, hvor man da kan rodstævne denne og lade Afsen opvoxe som Overstovstræ, og i Højstoven vil Bøg og Aft kunne afgive en fordelagtig Blanding. Vil man med Udseigt til et godt Resultat dyrke Afsen i større Udstrækning, maa man, foruden at tage Hensyn til Jordens Bestaendighed, altid sørge for, at den bliver blandet med skyggeligende Træarter, der navnlig for Højstovens Vedkommende maa være mindre

hurtigvokende eller yngre end denne. Endvidere bør man altid sørge for at udrydde Vildtet, navnlig Raavildtet; thi dette er Affens allerværste Fjende.

Bornebusch udtaler, at Affen bør behandles som Høj-
skovstræ med Undtagelse af de Steder, hvor den voger under
Eg, og hvor den efter hans Formening er paa sin Plads.

3) Det vedtoges at foretage Sommerudflugten enten til
Grevskabet Wedellsborgs Skove paa Fyen eller til Grevskabet
Knuthenborgs Skove paa Volland.
